

Presentatie Elena, een bezinning op mensenhandel

In de voorjaar van 2008 kwam een van de redactiemedewerkers van Verhandelingen, Frans Kwik, met een Engelstalig foldertje naar de vergadering. Het was een 'Way of the Cross' een kruisweg, gebaseerd op het leven van een verhandelde vrouw. De maakster, een Engelse medewerkster van een Geloof- en Vredesgroep, was geïnspireerd door het lijden van Christus, de overeenkomsten in het lijden van een slachtoffer van vrouwenhandel gaan zien. De SRTV nam het idee over. In eerste instantie werd het verhaal letterlijk vertaald en de tekeningen uit de Engelse versie overgenomen. Maar er zat zoveel meer in dit verhaal... Frans Kwik legde in de redactievergadering het bijbelvers Lucas 23:28 uit. Hierin zegt Jezus tegen de vrouwen die op weg naar Golgota om hem huilden dat ze niet om hem moeten huilen, maar om het leed dat mensen wordt aangedaan.

Deze uitleg zorgde ervoor dat het idee steeds vastere vorm aannam om met dit Engelse verhaal iets meer te doen.

Toevallig was er sinds korte tijd een nieuwe medewerker bij de SRTV betrokken geraakt, graalvrouw en kunstenares Mieke Borgdorff. Haar werd gevraagd het verhaal te lezen en bij elke statie een schilderij te maken.

De SRTV wilde het verhaal kunnen gebruiken bij voorlichting in allerlei groepen. Dat hield in dat het kruiswegverhaal losgelaten moest worden omdat dat voor niet-katholieken een onbekend gegeven is.

Mensen van allerlei katholieke en protestantse achtergronden werd gevraagd naar de tekst te kijken en er op- en aanmerkingen bij te plaatsen. Een klein redactioneel team is er daarna mee aan de slag gegaan. De tekst werd herschreven door Jan Brock en omgevormd tot een prachtig gedicht waarin voor een goed verstaander de kuisweg nog wel terug te vinden is. Van de teksten en de schilderijen werd een boekje en een dvd gemaakt die op 29 januari aan belangstellenden werd gepresenteerd in de kapel van het klooster van de Zusters van JMJ in Den Bosch.

Een spiritualiteit van risico

Maaïke de Haardt, bijzonder hoogleraar in Nijmegen op de Catharina Halkes-leerstoel religie en gender, werd bereid gevonden om een lezing te houden bij deze presentatie.

Ze was gevraagd als feministische theoloog iets te zeggen over de spirituele en theologische kanten van de betrokkenheid en inzet van al degenen die betrokken zijn bij de strijd tegen mensenhandel in het algemeen en vrouwenhandel in het bijzonder.

Haar inspirerende verhaal was gebaseerd op haar analyse van het werk van de SRTV; een spiritualiteit van risico.

Enkele citaten uit haar lezing:

Het probleem 'vrouwenhandel' zelf wordt maar relatief weinig als een echt uiterst urgent probleem erkend. En dat laatste heeft niet zozeer te maken met de feitelijke politieke analyses maar vooral ook met de culturele, levensbeschouwelijke en religieuze opvattingen, waarden en oordelen die onder de feitelijke analyses liggen.

Een spiritualiteit van het risico ligt precies op dit punt, dit opkomen tegen de vanzelfsprekendheid en de onzichtbaarheid van vrouwenhandel wel een van de belangrijkste en meest kenmerkende dimensies van het werk van de SRTV en komt daarin ook het sterkst haar spirituele en theologische profiel naar voren.

Dat wat onzichtbaar of vanzelfsprekend is heeft geen naam, wordt niet gekend, niet gezien en niet gehoord. Wie niet wordt gezien, gekend en gehoord, aan haar wordt menselijke waardigheid ontnomen.

In de manier waarop de SRTV de strijd tegen mensenhandel aangaat, demonstreert u ook dat deze waardigheid niet anders gerealiseerd kan worden dan middels de stem, de ogen, de oren, de handen en de voeten van mensen. Dat is niet zonder risico, want het is roeien tegen sterke stromen in.

Het is een vorm van spiritualiteit waarin de aandacht voor God gestalte krijgt in het zien en horen en vooral het stem geven van wie en wat onzichtbaar is gemaakt. Zo geeft het verhaal van Elena een stem en een gezicht aan de wanhoop en hoop. Heel concreet.

Na deze bijdrage van Maaïke de Haardt werd de film 'Elena, een bezinning op mensenhandel' vertoond. Een zeer indrukwekkend en schokkend verhaal over het lijden van een jonge vrouw die gedwongen in de prostitutie terecht komt.

Toch sprankt aan het einde een spootje licht, de essentie van het Christendom: de dood is niet het einde.

Geraakt door het verhaal, de kunstwerken en de prachtige begeleidende muziek werd iedereen in de gelegenheid gesteld de originele kunstwerken te bekijken onder het genot van een hapje en drankje.

De vele positieve reacties en de vele bestellingen sterken ons in de overtuiging dat we er goed aan hebben gedaan dit thema op deze wijze onder de aandacht van mensen te brengen.

Ivonne van de kar

